

SUBSCRIPCIÓ
Barcelona. Una pesseta al mes
Espanya. 4'50 pessetes al trimestre
Extranjer. 9'00 M. M.
Pagant per avui, una premsa de rotació

EL POBLE: CATALA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
CARRER DE SANT PAU, 9, PRINCIPAL
DEPARTAMENT
CARRER DE FORTUNY, NÚM. 2 TERS.
TELÈFON
REDACCIÓ, 723 - IMPREMTA, 2.290

ANY IX.-NÚM. 2.813

BARCELONA, DIVENDRES 22 DE NOVEMBRE DE 1912

UN NÚMERO, 5 CENTIMS

El plet de les Mancomunitats

La lliçó dels fets

No constitueix cap gran sorpresa, cap cosa inesperada, l'actitud del comitè de Romanones respecte al projecte de Mancomunitat. Però l'fet té molta importància i prou transcendència per a que els nacionalistes catalans, ens deturarem un moment, mirem al nostre entorn i reflexionem sobre la nostra situació.

La qüestió feta pel cap del govern al Senat representa, innegablement, l'abandó del projecte. En política—i sobre tot tractant-se de política espanyola—l'ajornament indefinit d'un projecte equival a desistiment del mateix. Així ho sabem prou bé tothom, i no cal posar-se il·lusions fundades en simples paraules purament formularis.

El govern liberal deixa de recórrer al projecte de Mancomunitat, el qual queda ara tancat en el guari dels mals endossos parlamentaris. Així, doncs, la primera tentativa governamental per donar un principi de satisfacció a Catalunya se pot tenir per fracassada. Davant de l'Estat espanyol, tots els autònoms catalans, adue aquells que no ho voldrien, se veuen obligats a adoptar una política d'atenció i d'oposició sense tènors ni contemplacions.

S'allunyen però la nostra terra les esperances de realització del seu ideal polític. La feina constructiva en l'orde legal queda sense aplicació. Y es torna a la feina constructiva interna, que és la de les nostres energies i la condició necessària per a l'assoliment de victòries estables i positives.

Tot moviment nacionalista fort pressuposa un viu i prou sentiment patriòtic en el poble, una crendició nacional que s'expressi en les manifestacions de la vida en els nostres dies. Y es tant viu i tant prou com caldrà el sentiment patriòtic català? Ha arribat a un moment prou avançat la crendició nacional del nostre poble? Enganyats per enlluernadors miratges, víctimes d'un fenomen d'auto-sugestió, alguns homes del catalanisme proclamaren anys en-

ra la plenitud de l'etapa nacionalista del moviment català i regueren aribada l'horitzó d'inici de l'etapa imperialista. Aquestes afirmacions són d'una exageració extraordinària, d'una falsedat notoria, d'un inflament llatí. Si en això s'ha inspirat la política de certs elements catalans, no es de estranyar que aquesta política hagi caigut en un fracàs total.

L'etapa nacionalista del nostre poble, no sols no ha arribat a la seva plenitud—que més voldríem—sinó que està tot just començant i progressa amb lentitud excessiva. La tasca de reconstrucció interna està tot just embastada. Hi ha dos milions de catalans en les quatre províncies del vell principat; hi ha mig milió d'electors en el cens de Catalunya. Però els catalans conscients, els soldats de la patria són pocs, molt pocs encara. Y en molts dels soldats del nostre exercit no hi ha aquella abnegació, aquell entusiasme i aquella empenya que porten a les victòries. L'emprenya de l'influència castellana resta encara marcada profundament en la nostra ànima, en el nostre viure. Vivim envoltats de castellanisme, i aquest ens ofega. No podem alçar els ulls sense que vegem davant nostre un testimoni de la nostra subjecció com a poble.

Qui pot admetre de que, en tals condicions, a Madrid no s'ens respecti i s'ens tracti com a gent que no es de temer? Qui pot admetre de que l'esperit de la rassa dominadora se negui a les més petites satisfaccions al nostre ideal i ens tanqui sordament les portes legals de la nostra autonomia?

Aprofitem la lliçó, catalans. Femnos forts. Fem de cada català un soldat de la patria, i de cada soldat un lluitador fort i temible. Remoguem la nostra terra mitjà endormida i fem que la despreti i cri prou de la rassa. Lluitem ara al Parlament contra les nostres enemics. Però, sobre tot, enfortim-nos dintre de casa nostra, posem-nos, per les lluites del món modern, en peu de guerra.

Així és lo que jo opino en aquest moment. Aquesta és la transcendència que concedeixo a l'acte den Romanones, al qual devem contestar dignament, sense oblidar la més alta significació que jo dono al darrer episodi de la lluita entre Catalunya i els polítics de l'Espanya vella.

Aquestes foren les opinions interessants i clarificadores que'n comunicà el senyor Corominas, a propòsit de l'aplastament—diguem retirada—del projecte de Mancomunitat.

Diu en Junoy

Un diari ha intervingut al senador senyor Junoy, havent obtingut les declaracions següents:

«No vint ni pessimista ni optimista: crec que a Catalunya no s'ha interpretat prou bé'l discurs den Romanones. Per ell el problema que li planteja'l projecte de les Mancomunitats no es de voluntat, es de poder, d'ocasió, de possibilitat, de conveniència política, posar. Amb ell hi va involucrat el de la qüestió del partit. El senyor Labra, de la l'acabar la sessió en que vaig fer la pregunta al Govern—Heu lograt un triomf, el de que'l que del Govern se declarés partidari de les Mancomunitats.

Jo crec—ha seguit dient el senyor Junoy—que'l comitè de Romanones no's matarà per donar-nos les Mancomunitats, però no's morirà si ha de donar-nos les Hores abans de sortir de Madrid me deia'l comitè de Romanones—ha afegit el senyor Junoy, amb aquella rialla de costum.—Els demano que me obren un crèdit de temps; me sembla que me poden tenir per solvent.—

«Si, abans de que s'aprovin els pressupostos i el tractat amb França, faré la interpellació anunciada: hem de saber a què atem-nos concretament els obrerims particulars no tenen gaire força en les lluites

polítiques. Llavors serà la ocasió de que intervinguin més senadors en el debat.

«Que que s'ha de fer ara, me pregunto? Jo no ho puc dir. Tenen la paraula les Diputacions catalanes, els directores de la política catalana. Lo únic que deo dir es per rectificar un error d'informació o un malentès respecte del meu discurs del Senat. Jo no he amenaçat ni directa ni indirectament amb la obstrucció. Crec que la obstrucció es sempre, una declaració de despit o d'impotència. No vull citar casos; ni el de ara, ni d'altres anteriors. Els qui fan obstrucció, fins tenint força per fer-la, van al decretat, al fracàs. Cap obstrucció ha sortit triomfant; la obstrucció ho comprometo i no salva res, acabant sovint amb una comedia o amb una humiliació més o menys disfressada. Ni cap autoritat, ni cap grup, me trobarà per la obstrucció. Solament en el cas d'esser possible que tot Catalunya, s'ajunti en una sola veu, m'hi doblaria, però amb el convenciment de que cometríem un error gravíssim de procediment.

Els directores del Regionalisme, com els directores de l'Esquerra Catalana, ha seguit dient el senyor Junoy, tenen prou patriotisme i prou tacte polític per senyalar el camí a les forces catalanes. Pels procediments, per lo que'm dicta el cap, tinc les simpaties amb la Lliga; per sentiment, pel cor, soc amb l'Esquerra. Deixem-nos que guin, però abans d'acabar, deixem dir una cosa—ha seguit el senyor Junoy—que espero que no se la deixarà en el tinter: l'actual moment polític, difícil, molt més difícil de lo que tothom se creu per la complexitat que'l caracteritza, ens farà veure en la Dreta Nacionalista actituds molt interessants.

«Però en síntesis, el criteri de voté, senyor Junoy?

«Ni optimista, ni pessimista: es el de les Mancomunitats un problema de possibilitat. Cap Govern podrà desfer-se'n. Vindran»

En altre lloc d'a El Diari Universal: El senyor Abadal ha manifestat aquesta tarda en el Senat que, segons la seva opinió, el criteri que dominarà en la reunió es de procedir amb calma esperant l'aprovació dels pressupostos i del tractat amb França, en vista de lo que en la sessió d'ahir va indicar el president del Consell.

Diu el Correo: Demà se celebrará al Palau el Consell de Ministres que tots els dijous presideix el rei.

El que del Govern informará al monarca, com es costum, dels assumptes parlamentaris més sortits, entre's que hi figurarà la discussió dels dictàmens de pressupostos, la elecció de president del Congrés i l'abandonament del projecte de Mancomunitats.

Al parlar d'aquest darrer assumpte deuria dir el comitè de Romanones, para informar exactament a S. M. que l'acord d'abandonar el projecte de Mancomunitats fou adoptat pels ministres per unanimitat en el Consell que celebraren ans d'ahir en el Congrés.

Quina explicació donarà'l Govern al rei d'aquest acord, ja que també per unanimitat va acordar lo contrari fa poques setmanes en altre Consell presidit per l'infortunat senyor Canalejas?

Centre Nacionalista Republicà
Pelai, 42, principal

Avui, divendres, a dos quarts de deu del vespre, conferència per

Don Ignasi Iglesias

qui desenvoluparà el següent tema:

"Vitalitat del Teatre Català,"

Els senyors Corominas y Junoy

Lo que'n diu en Pere Corominas

Vistàrem ahir al nostre il·lustre amic, el diputat a Corts per Barcelona i president del Consell de l'U. F. N. R., en Pere Corominas. Li demanàrem el judici seu sobre la situació en que queda la política catalana després de l'aplastament—en realitat retirada—del projecte de Mancomunitat; sobre lo que havia de fer Catalunya en aquests moments, i sobre les conseqüències que al seu entendre derivarien de l'acte den Romanones, veritable boja a les nostres aspiracions nacionalistes.

En Corominas, sempre deferent, ens entregà una bella estona, conversant de política i d'altres coses en aquell despaig seu de tan amable intimitat, pel qual se pot dir que ha passat tota la plana major del partit.

Hausquí, reduït a fórmules lo més concret possible, lo que l'eminent polític ens digué, en el desordre d'una conversa amical:

Com queda la qüestió catalana

«A Madrid serà difícil, si aquest projecte es definitivament abandonat, trobar en lo succés un estat d'opinió que permeti arribar allí ont havia arribat en Canalejas. Els polítics honrats i previsors hauran de sentir que s'hagi deixat passar per ells una ocasió com aquesta. Perque no n'hi ha prou amb volguer resoldre un problema: el governant ha de sequestrar forces d'opinió per fer mantenir a ralla als enemics. Abandonant el projecte la pèrdua més gran serà des del punt de vista en que's trobava en Canalejas. Serà una vergonya per en Maura haver contribuït a esgarar una obra semblant.

«La Mancomunitat era una canal per ont podia venir la realització dels més grans problemes. Si pel moment no era més que una pau temporal podia ser el comensament i el canvi d'una pau definitiva.

«Mentres que ara, la qüestió nacionalista, catalana subsisteix, perque això es força més fírm que les moviments polítics. Un dia o altre, tard o aviat, jo crec que aviat, resorgirà. N'hi haurà prou encament una nova esperança d'immèdiate realització. De vegades això ve d'un llibre, de vegades d'una joventut, de vegades d'un home, i d'una contingència internacional o interior inesperada.

«Quan l'opinió-forma torni a posarse en marxa arbolant la bandera de les llibertats catalanes, l'actual projecte de Mancomunitat catalana no aturarà a ningú: serà molt possible que les actuals organitzacions polítiques del catalanisme desapareguin i que la nova joventut no tingui fe en posseïdes. La indubitable es que davant dels homes de Madrid se trobarà amb un enigma nou.

«Com vindrà aquest nou moviment? Quin? No ho sé. Ningú pot saber-ho. No més una cosa considero segura: la pau interior del país no hi guanyarà res amb tot això.—

La signifiació de l'acte

«Jo veig en aquesta maniobra den Romanones un dels darrers desgraciats episodis del moviment catalanista en els durs anys que acaben de passar. Si encara la Mancomunitat hagués tingut endavant quedava un instrument d'acció que hauria tingut la signifiació d'una conquesta política. Lo segur es que estem presenciand la fi d'un moviment.

«El fort moviment catalanista actual ha mancat el seu objectiu. Es inútil parlar de fracàs, de descaire, de l'esquerra i de la dreta, dels homes tals o quals. Es tot això pleig lo que no ha anat bé. Aquella opinió que lo que ens manca quan el tancament de calces s'ha debilitat darrerament i està a punt de perdre les darreres forces.

«Socialment els pobles procedeixen així. Saluen quan veuen la possibilitat immèdiate de realitzar una cosa gran, se forma un estat d'opinió, se crea una crendició-forma. Si aquest moviment no realitza el seu objectiu la gent se cansa i s'enfonsa a casa. Y això no vol dir que no segueixi pensant igual.

«Ara aixecarem la nostra protesta: es el nostre deure. No podem abandonar això que tenim comensat. Hem d'intentar salvar-ho encara. Però jo no puc creure que la vitalitat del problema català pugui medirse per la força i per l'importància de la reacció que trobem de produir. La nostra agilitat no pot tenir ara altre sentit que la resistència a abandonar una obra començada.

La feina d'ahir. El nou catalanisme

«L'experiència ens diu que cada alament catalanista ha sigut el resultat de la cultura que li ha servit de base. La literatura epigràfica dels primers Jocs Florals, l'Historia de Catalunya den Balaguer havien de produir aquell catalanisme incoherent i superficial dels tractats de comers i de l'article 15 del Codi civil. Quan jo era estudiant de l'Institut a una punt sortíem amb la barredina. Després la cultura catalana va perdre una gran volada. En Guinard, en Verdaguer, l'Iglesias, en Maragall, les obres polítiques i nacionalistes de l'Almudri, den Torres y Bages, den Prat de la Riba, els treballs de l'Avé i de tot una llarga serie de prosistes van permetre el moviment catalanista ja més sòlid i conscient de la primera desena del segle XX.

«Doncs jo trobo que ara estem presenciand l'aparició d'un moviment científic que per la seva solidesa i magnitud no té precedents en la renaixença catalana. Els als estudis de tota mena son seguits amb mètode per una joventut que treballa amb seny i profit. Fomentem això, contribuïm en això. A les principals societats sabies d'Europa comensen a arribar els ecos de lo que sorgeix aquí. Cap moviment nacionalista a Catalunya s'ha pogut assentar fins ara sobre un posat de cultura tant respectable.

«Mentres no trobem el camí de l'acció, recollim-nos i fortifiquem-nos en el pensament català»

CATALANS: L'actitud adoptada pel govern den Romanones sobre'l projecte de llei de

MANCOMUNITATS
ha fet remoure de nou les ansies nacionalistes dels patriotes. Cal que tornem a enfortir la nostra fè escoltant la paraula dels defensors de la causa de Catalunya. Per això se vos convoca al

Gran miting

que se celebrará diumenge, dia 24, a dos quarts d'onze del matí, en el

Teatre Sala Imperi

Hi parlaran els senyors:

Don Ildefons Suñol	Don Lluís Domènech
Don Jaume Carner	Montaner
Don Pere Corominas	Don Felip Rodés
Don D. Martí y Juliá	Don M. Folguera y Durán
Don Francesc Maciá	Don Santiago Gubern

Per telégraf y teléfon

Madrid 21, de 10 matí a 9 nit

La comissió donará dictamen

Madrid, 21.—Els senyors Roig y Bergadà y marqués d'Alcala surten aquesta tarda cap a Barcelona.

El senyor Roig y Bergadà tornarà'l dimars per assistir a la reunió de la comissió de Mancomunitats.

Aquesta comissió acordarà aquell mateix dia donar dictamen.

La premsa madrilenya

Madrid, 21.—El Imparcial diu que els regionalistes son lógics al culpar al comitè de Romanones com autor de la dilació del projecte de Mancomunitat, perque saben que els pressupostos y el tractat amb França no poden proposarse a un projecte que ha d'ocasionar llarga discussió.

Parlant el Diari Universal de la pregunta feta en el Senat pel senyor Junoy, diu que la tarda parlamentaria fou afortunada per al Govern i en particular per al president del Consell.

Afegix que la pregunta del senyor Junoy y l'intervenció del senyor Roig y Bergadà varien donar ocasió al comitè de Romanones per per aplaudir.

Tenen els senadors catalans desitjos de lluitar, y lo que es pitjor, amb exigències y apremis que'l Govern no podia acceptar.

El president del Consell no va defugir la qüestió, ni tan sols va procurar desvirtuar amb equívocs; al contrari, va parlar amb absoluta sinceritat, com correspon a un governant seri.

Va expressar quel projecte de llei de Mancomunitats serà discutit, però no en el pla breu y perentori que'l senyor Junoy posava per condició.

El Govern accepta'l compromís, però no pot comprometre a complir-lo baix pressions més o menys amenassadores.

La resposta, doncs, del comitè de Romanones fou sincera, viril y categorica; va tenir totes les condicions que poden tenir les paraules d'un que del Govern liberal, amb una afirmació del respecte a la majoria, al dir que considera com qüestió previa per a determinar el moment oportú per a la discussió d'aquest projecte, confier l'estat d'opinió dels liberals en l'Alta Cambra.

No es estrany, doncs, que salvo els catalans, tots els senadors aplaudissin al comitè de Romanones y quasi tots el feliciteassin després molt estuvement.

ECOS

DES PRES d'una llarga estada a la pitoresca vila de Sant Pol de Mar, ha tornat a Barcelona l'eminent pintor Raurich.

La tasca de nostre eximil paisatjista portada a cap en les costes de Llevant, li serà de gran profit, havent tocat ja les primícies de l'èxit amb les obres enviades an el Pla-diu, com «Profesó» y «Barques del blau», que han obtingut molt resó.

Una dels principals projectes den Raurich, per aquest hivern, es fer una exposició de ses «Visions Mediterrànies».

DIUMENGE, DIA 24, s'iniciarà en l'Estudi Vert, instalat al carrer Mercaders, número 42, primer, tercer, l'Exposició de Art que's estudien de diu Estudi Vert, l'hem a la pública admiració.

Son gent jove els diu estudiants y ens recorden gestos y dotes passades. Endavant, amics, endavant. Treballar y forar.

D'una mena de cosa així com un estudi vert n'ha sortit un Picasso de fama universal.

arreu fèix més ruidós. Els retrats dels carregadors del port. Les imatges dels carbeners, dels cavalls pesants y forats s'han quedat per ésser joia y encis dels americans que les han adquirides.

El Pascual y Monturiol ja'n farà de noves d'obres, vistes com les anteriors y fermes y sòciles com elles.

Frauentment li enviem una abraçada de benavida.

Notes y comentaris

El viatge marítim a Tarragona

En la sessió darrerament celebrada per el Consell Directiu de l'Associació Protectora de l'Ensenyansa Catalana, després d'aprovar qualques altes de nous socis, se llegí la carta de la Comissió Organitzadora del viatge marítim a Tarragona amb motiu de l'Assamblansa Nacionalista, que no podem sustreurens de publicar. Diu així:

Sr. President de l'Associació protectora de l'Ensenyansa Catalana.

Molt senyor meu: En nom de la C. O. del viatge o excursió marítima a Tarragona amb motiu de l'A. N. que tingué lloc el dia 20 d'octubre prop-passat, tenim el gust de comunicar-li que amb data d'ahir he entregat al senyor Tresorer de la benemèrita Associació que visió tant dignament presideix, la quantitat de «pessetes cent disset amb 95 00» en concepte de donatiu que fem a l'Associació, com a sobrant de lo recaudat, deduits el pagament dels dos vaixells y de uns gastos de l'excursió.

La Comissió que suscriu sent l'intima satisfacció de complimentar amb aquest modest donatiu un dels acords de dita Assamblansa o signat deure que tenim tots els patriotes catalans de fomentar y cooperar al sosteniment de les Escoles Catalanes.

Després de saludar afectuosament a vosté y demés companys de Junta soc som afectuats.

Per la Comissió, Antoni Roca y Codina.
Barcelona 7 novembre 1912

Unió Catalana dels Drets del Home (en constitució)

Ans se reuniren els organitzadors de la nova Associació Nacionalista Radical de qual organització havem donat compte en anteriors edicions.

Els resultats en nombre de més de 80 acordaren donar a l'Associació el nom que encapçalava aquestes lletres, nomenant una comissió de 9 individus para treballar de plé en la seva organització.

Amh molt entusiasme, si bé esense vigues, empré molt serment quedà posada la primera pedra d'aquest nou edifici que promet treballar força decididament per Catalunya y els drets dels catalans.

Lo del Vendrell

Abans d'ahir a la nit, marxà cap a Madrid el diputat a Corts pel Vendrell, don Jaume Carner. El nostre il·lustre amic marxà indignat cap a la capital d'Espanya, amb motiu de la situació anormalíssima que està travessant el Vendrell per les lleugeries y atropells que hi està cometent l'arxidu de real orde i la xusca caicidista que'l segueix, amparats indignament pel governador de Tarragona.

El senyor Carner se proposa interpel·lar al Govern sobre aquest escandalós assumpte, que desde primer d'any porta transtornada

Básculas-Caixas
Pibernat
pera Cabals
Avinyó, 8-10

Dr. GARCIA, Vies urinaries. Matru, Bufeta, Sífilis. Unió, 18

La vida normal d'aquella república mola, formant una digna i enèrgica protesta.

Els regidors intransigents

S'ha demanat que quedi el diputat republicà Lladó i Vallés, hagi acceptat l'essencialitat per Vèlez-Málaga, objectant que si havia fet el comte de Romanones.

«Los motivos no son otros—dix el diputat d'ahir—que el hombre quiere apurar la collita de la concejala. Después del 31 de Diciembre del próximo año, según dicen sus amigos, trasladará su domicilio a Madrid, quedando entonces a disposición del primer ensayado que se ofrezca».

El mateix diu al·legar lo següent, que reproduïm sense comentaris:

«En cuanto a Figueras, ya no quiere ingresar en el reformismo; se retirará a la vida privada. Guàrdia manté su propósito de reintegrar en el partido liberal monárquico».

Varios

El president de la Benemèrita Juventut Republicana de Lleida, don Josep Estadella, donarà una conferència en el Centre Republicà d'Arbea, desenvolupant el tema: «Les forces ocultes de la monarquia».

—El vinent dijous, dia 28 del corrent, se celebrarà un miting nacionalista en el Centre de Unión Republicana del districte VII, per a contrarestar l'indigna campanya de difamació que contra republicans i els nacionalistes venen realitzant els elements reaccionaris.

—Demà, a la nit, el doctor Lladó, donarà la seva anunciada conferència en el «Círculo Republicà» de la Portaferrisa, i que fou aplaudida.

—Diumenge, a la tarda, se reuniran a la «Casa del Pueblo», els delegats de les Joventuts del partit, per a aprovar les bases perque ha de regir la «Federació» de les mateixes.

—El diputat provincial senyor Bonifaz Ruiz donarà demà, a la nit, una conferència a la Joventut Republicana Radical, de Terrassa. Desenvoluparà el tema: «Lo que han d'esser les Joventuts Radicals».

—El proper dimarts, dia 26, nostre corresponsari Josep Recasens Mercadé, donarà una conferència en el «Centro de Lecturas de Reus», desenvolupant el tema: «El proletariats mercantil i el moviment obrer».

—Se diu que quan el dia 28 del corrent, el senyor Melquies Álvarez vagi a Tarragona a informar en una causa per homicidi, se l'invitarà a donar una conferència sobre les Mancomunitats.

—Els republicans de Girona recullen firmes per a elevar una petició a l'Ajuntament d'aquella ciutat a l'objecte de què's dongui el nom de Nicobu Salmerón a un dels carrers de l'Aixample.

—Alans d'ahir, a la nit, va marxar cap a París, el senyor Llorca.

—El doctor Antich, a darrers d'aquest mes, donarà la seva anunciada conferència en el Círculo Republicà Democràtic Socialista del carrer de Fladaders.

Pocs dies després s'anirà que apareixerà el primer número d'un setmanari titulat «El Pueblo», que serà orgue dels elements que acapdilla l'esmentat doctor.

—Ha marxat a Madrid, el senyor Cruells.

—Ha deixat de formar part de la redacció del setmanari «El Cor del Poble», en Ramon Capdevila Duran.

—Havent passat a ocupar la cel·la de preferència núm. 484, el nostre amic en Josep Maria Labrera, tindrà des de ara comunicació diària de 11 a 12 del matí.

—L'U. F. N. R. del Districte II, ha organitzat una escudella funció a benefici de l'Escola i fills del senyor Maria Labrera, la qual tindrà lloc el proper diumenge, dia 24, a les 9 en punt de la vetlla, posant en escena les sarsueles «El somni de l'Inocència», «Dormir» i el quadre dramàtic «Espanya de ferro», finalment amb ball de societat. No dubtem que aquest acte veurà forsa concorregut.

Centre Autonomista de Dependents

(Comtal, 35, Principal)

Demà, dissapte, a dos quarts de deu de la nit

DON I. RIBERA Y ROVIRA

hi donarà una conferència pública sobre

ELS JOVE-STELS DE CATALUNYA

(«Boy-Scouts»)

GRAN TEATRE DEL LICEO

Cavalleria Rusicana - I Pagliacci

Son les darreres obres que s'han posat en el Liceo aquesta temporada. «Cavalleria Rusicana» obliguà una bona interpretació per part de la senyora Agostinelli, qui digué molt bé la seva part, donant-li forsa i color. La senyora Calvo i el senyor Puccini, feren també un bon paper. En quant al debutant senyor Albert, los per l'emoció, los per lo que, deixà bastant que desitjar i el públic protestà diferents vegades del seu treball. Chors i orquestra, baix la batuta del Mestre Pety, ajustats.

«I Pagliacci» fou una altra cosa; pot dir-se que del treball dels artistes el públic ne quedà satisfet per complet.

La senyora Katal en «Nedda», plena d'emoció, donà un caràcter personalíssim al personatge, essent aplaudidíssima.

El senyor Vigliani Borghese, en Silvio, esplèndid; cantà i Prólogo, escolant una solista ovari, una d'aquelles ovidions que formen època; la seva veu ben timbrada, potent i agradable, prougué diferents il·lusions, però demostrà l'estat d'ànim del personatge. En el diu amb «Nedda», estigué acoradíssim.

Aquest arribà, al qual tota la premsa de Barcelona elogià, se veu crític per cert escriptors, que ho fa sens dubte per preparar la vinguda d'un altre artista de la mateixa corda, i per regatejar mèrits a l'un, per a procurar deixar, enobertament, ben sentat el poble de l'altra.

Veu, doncs, l'elogi nostre ben sincer en el senyor Vigliani Borghese.

El senyor Colizza i Puccini, afudoren a l'arrodament d'aquesta obra, que deixà com hem dit abans, al públic molt satisfet. Orquestra i chors ajustats.

Dimicres, després de «Pelleas» s'estrenà un pas de ball en el que hi prengueren part, la primera ballarina senyora Scherndorff i el primer ballari senyor Bianchini, junt amb les 32 ballarines hispano-indianes.

La senyora Scherndorff, escollí molts aplaudiments pel seu exquisit treball, a l'igual que'l senyor Bianchini.

A. R. S.

Joc d'Exposicions

Societat de barnissadors de pianos

Amb el segell de l'Unió Gremial hem rebut una nota que convenientment traduïm dia així:

«Les entitats constituïdes en Comitè per contribuir a que fos un fet l'Exposició Internacional projectada en aquesta ciutat per la primavera pròxima, després d'estudiar el plan presentat pel director-organitzador M. Gerard Devel, y en atenció a sa disconformitat amb els treballs realitzats fins ara, han resolt no cooperar a l'acció de l'indicial senyor y convocar pròximament una reunió de representants de les forces productives, a fi de que, sense ingerències estranyes, pugui realitzar-se un certamen digne de nostra indústria y que respongui a la vitalitat ciutadana».

—Pel Turó Park. V. Bisbal, Pel Círculo Artístico, M. Fuster, Pel Reial Automóbil Club, B. Ferrer, Pel l'Unió Gremial, J. Sijes Comas.

Per altra part, amb la firma de J. Bieman y amb carta que porta un membre interinable, se'ns demana que publiquem lo següent:

«La Secretaría de l'Exposició del Turó Park ens diu, que totes les notes que desde alguns temps han vingut publicant-se amb una redacció clarament tendenciosa son enviades als periódics per elements completament estranyes a ella.

No volem donar una immensocuda importància a elements tant poc escrupulosos en els seus procediments, la Secretaría del Turó Park s'havia abstingut fins ara d'ocupar-se de la rectificació de dites poves completament falses obligant-se emprà a ferho immediatament a l'advertir que s'anomenaven entitats y individus que sempre li han meregut les més respectuoses conlacions y que de cap manera vol molestar».

De tot lo qual en conjunt se'n dedueix que les entitats que patrocinaven l'idea de l'Exposició, han abandonat a l'empresa, particularment segons tenim entès, que volia realitzar l'Exposició susdita.

Hem rebut la següent carta qual publicació s'ens demana:

«Barcelona 20 de novembre de 1912

Sr. Director de EL POBLE CATALA

Presenta.

Muy Sr. mío: Habiendo aparecido en diversos periódicos de esta capital una invitación a todos los firmantes de contratos de la Exposición del «Turó Park» para que asistieran a una reunión que según se decía en el suelto de referencia ha de tener efecto el viernes día 23, a las 4 de la tarde, en las Oficinas de la Rambla de Cataluña, núm. 60, entresuelo, añadiéndose que su objeto ha de ser el de tratar asuntos importantísimos que afectan a los señores Expositores, le ruego se sirva dar cabida en el periódico de su digna dirección, a las siguientes líneas aclaratorias con el objeto de evitar cualquier error:

En la Rambla de Cataluña, núm. 60, entresuelo, tiene sus oficinas la Unión de Productores de España para el Fomento de la exportación; pero esta Sociedad con cuya Presidencia me honro, no tiene la menor noticia de la reunión a que se refiere el suelto indicado. Y como quiera que en los periódicos que lo han publicado, no se ha hecho constar quien sea que invite para dicha reunión, me interesa hacer constar que ni las Oficinas de aquella Exposición tienen su local en el de la Unión de Productores de España, (Rambla de Cataluña, núm. 60, entresuelo), ni persona alguna se ha acordado a esta presidencia como organizadora de ninguna reunión pidiendo autorización para celebrarla en él.

Dándole las gracias más expresivas por la inserción de esta carta, que como siempre de V. afmo. a. a. q. b. s. m-p: P. Valdes y Nogues».

Del Govern civil

Quasi real

De l'estació del Nord ha desaparegut un carro amb un cavall i carregat amb tres barrils d'oli mineral, propietat de la casa Coll-dors, Rosell i Via. El capata de la policia alega que'l carro anava guiat pel carreter.

Segons una conferència que s'ens ha fet, s'han donat ordres terminants per mantenir un servei especial de vigilància, puig hi ha el temor de que desapareixin alguns vagons, carregats y tot.

Del descans dominical

Convocats pel senyor Sánchez Anido, s'ha reunit al seu despatx l'arxede i el president de la Junta local de Reformes Socials.

El governador els hi va recomanar que possessin totes les seves energies per acabar d'una vegada amb l'infracció de la llei del Descans dominical, aplicant les multes que siguin precisas.

Y nosaltres afegim: Y que aquestes no siguin nominals.

El senyor Sánchez Anido va anar a saludar al capità general, que va arribar a-bans d'ahir amb el ràpid de Madrid.

Al Govern civil hi va estar el governador de Girona don Sixto de la Calle.

També hi va estar el jutge de Premià de Mar.

Zentres y Concerts

APOLO

Demà, dissapte, s'estrenarà en aquest popular teatre una de les obres que al representant-se a París obtingueren un èxit sensilladíssim.

Se titula la nova producció que ha traduït escrupolosament al castellà l'aplaudid autor don J. G. Soler. «La noche trágica» y el seu argument, que es interessantíssim y emocionant, se troba basat en els transcendents successos ocorreguts en la celebració de Sant Bartomeu.

Se tracta, doncs, d'un grandíssim melodrama, per al qual, l'empresa de l'Apolo, ha fet pintar decorat i confeccionar luxosa susteria sense ometre cap sacrifici.

«La noche trágica» se va estrenar en el teatre Ambigu de la capital de França, obtenint més de sis cents representacions consecutives.

ROMEA

La Joventut Tradicionalista ha aplestat la funció d'abono a «viernes blancos» que celebraven en el teatre Remea, corresponent al dia d'avui, però dia 29 del corrent a l'objecte de què's abonats puguin assistir al Congrés Nacional de Música Sagrada.

Botllet del Treball

Societat de barnissadors de pianos

Companyes: Un convidem a reunió general extraordinaria que's celebrará avui, divendres, dia 22 del corrent a dos quarts de deu de la nit en el local social, Sant Gil, 19, Cerveria.

Com que les qüestions a tractar son sumament interessants i recomana l'assistència—La Junta—Barcelona, 20, 11, 12.

Una conferència en la Societat de Paletes

El dissabte vinent a dos quarts de deu de la nit donarà una conferència en aquesta societat el nostre company en la premsa, Ferran Pintado, desenvolupant el tema: «L'obrerisme y la política. Orientacions socialistes».

La conferència serà en la mateixa Societat de Paletes, situada en el carrer dels Angels, 14, baixos.

Associació Mutual de Dependents d'Escriptori

L'Associació Mutual de Dependents d'Escriptori, Arribau, 21, ens ha enviat un follet que porta per títol, El dependient d'escriptori en el present, en el passat y en el per-vinent».

El follet que acaba de publicar-se y s'ha posat a la venda, tracta quelcom encertadament la matèria anunciada, que no deixa d'esser interessant.

Borsa del Treball

BAIXOS DE LA DIPUTACIÓ PROVINCIAL

Ofertes

3549 Aprentent per la venda de mercaderia, de 14 a 16 anys.

3550/54 Corredors joves per article de novetats.

3555 Aprentent d'uns 14 anys.

3556/57 Operaris encuadernadors pràctics.

3558/61 Mitgs oficials encuadernadors joves.

3562/64 Aprentens avençats, de 16 a 18 anys.

3565 Paleta per fora de Barcelona.

3566 Correspondència a màquina de 20 a 30 anys.

3567 Crist de 20 a 25 anys.

Baixos

3537 Dependient.

3538 Mecanògrafa.

3432 Jover.

3433 Meritori.

3276 »

3228 »

3288 »

3319 »

3329 »

3427 »

3441 »

3444 »

3396 »

3399 »

Els obrers fideuers

La Junta d'aquesta Societat convidà a tots els socis a la reunió general extraordinària, per demà, dissabte, dia 23, a les nou del vespre, en el seu local, Tapineria, 33, principal, amb la següent orde del dia:

Primer. Se llegirà l'acta anterior.

Segon. Se donarà compte dels treballs de la Junta pel millorament de nostra classe.

Per ser de molta transcendència desitja que no faltàu—La Junta.

De fora

Manresa: Els betaires

Abans d'ahir a la nit celebrà reunió general la Societat d'Operaris betaires en el seu domicili del carrer de Barrera.

L'objecte de la reunió era de deliberar sobre una irregularitat observada en l'estat de comptes de despeses primer de juny a l'assamblea, el qual donà següent resultat: Ingressos, 1139 pessetes; Gastos, 457 pessetes; en Caixa, 682 pessetes.

La comissió nomenada per dictaminar sobre aquest assumpte presentà un informe declarant y comprovant l'existència d'una irregularitat en la consignació d'ingressos per valor de 172-50 pessetes.

L'assamblea, tenint en compte l'informe dels companys President, Cobrador y Comptador, després de llarga deliberació acordà donar un ampli vot de confiança a la Junta Directiva per que resolgués l'assumpte y fassí efectives les responsabilitats a qui hi ha lloc.

Seguidament s'acordà nomenar Cobrador al company Ramon Dalmau y acceptar la dimissió del company President, substituint-lo pel Sr. president fins a la renovació parcial de Junta que deu efectuar-se a fi de any.

De l'Ajuntament

La ponència dels encants

La ponència nomenada per la comissió d'Hisenda per estudiar la manera de reorganitzar el mercat dels Encants formada pels senyors Condomines, Lluhi, Josep Oriol, Murored y Arola, ha acordat lo següent:

Sessió de l'Ajuntament

Discussió del pressupost ordinari per 1913

Final de la primera jornada

El senyor Mir se defensà dels formidables atacs que ha rebut durant la sessió. Y en quant a l'atac formidable del senyor Lladó, contesta, que no vol contestar.

Però després diu que les tarifes de consums municipals en 1911, foren obra del senyor Lladó.

Torna a dir que no vol contestar les provocacions del senyor Lladó, y afegix que el partit radical té's brussos oberts per acollir als fills pròdics.

Després del senyor Mir, parla'l senyor Ricart per a dir que la minora reformista no ha pros part en la confecció del pressupost, però que hi està conforme en les seves línies generals, y el votará.

(Bueno)

El senyor Juncal vol parlar però de tot arreu se senten crits de prou, prou! y l'home, per fortuna de tots, se queda sense dir res.

Son prou de les quèntre. El president dona per discutida la totalitat.

El senyor Lluhi proposa que's presentin totes les esmenes que vulgui, estudiant les comissió fins a les quatre de la tarda.

El senyor Mir s'hi oposa al·legant uns articles reglamentaris però, després d'algun debat, s'acorda lo proposat pel senyor Lluhi y se sospèn la sessió fins a les quatre de la tarda.

—Oh! així, deien, guanyarem molt temps! Tal dit tal fet. S'ha reunit la ponència entrant a la reunió'l senyor Mir amb una pila d'esmenes y, toquen les quatre, toquen les cinc, toquen les sis, toquen les set, y sessió m'has d'hi! No hi n'endra calenta.

A un quart de vuit s'ha declarat oberta la sessió, però la ponència ha demanat prorroga per a la reunió per quant encara no havia pogut estudiar totes les esmenes. La prorruga s'ha concedit y s'acorda reanar la sessió a les 10 de la nit.

Y son les deu, y les onze, y no hi ha sessió, ni cosa que ho sembli. A un quart de dotze surten de la reunió els ponents del pressupost. Un al·l general acullit la seva presència.

—Hi ha acord?—els preguntem.

—No, senyors. No'm hem pogut avenir y anem a la batalla.

Y per això s'ha perdut tota una tarda y mitja nit.

Que no hi hauria acord, els que's trobaven a quarts d'onze en el saló de conferències, ho hem vist, puig hem observat que entrava'l senyor Mir y cridant a part al senyor Serradell y a altres radicals que feien rotlle en el saló amb alguns periodistes y regidors d'altres partits, se'n enduà al despatx de Governació, ont han conferenciat durant mitja hora.

Oficialment el motiu del desacord s'explicava per les diferències de criteri sobre l'impost de foguer, y sobre'l de begudes espurioses, però oficiosament s'assurava que'l verader motiu era'l no haver volgut la subcomissió de pressuposts transigir amb lo que exigien els heretjistes d'adaptar al nou sou els secretaris de financia.

Discussió per partides

S'apropa l'extrem que proposa aplicar el recàrreg maxíim sobre la contribució de subsidí industrial y de comerç, igual que'l's altres anys.

Amb una esmena el senyor Mir demana que's imposin subministres que autoritza la llei del Juny de 1911 no s'implantí el de penes de vint.

La comissió no l'accepta, el seu autor la deixa.

En Lladó combat l'esmena armentant contra en Mir amb tanta impetuositat que a les dagues paraules ja hi ha escandit. Diu que actualment amb els consums els vintaners paguen 140.000 duros, mentre que amb els patents sols ne paguen 30.000.

Votació nominal sobre l'esmena. Rebujada per 25 vots contra 19.

Se llegix seguidament la reglamentació de l'impost sobre solars.

La societat «Sport Vasco de Barcelona» celebrará VI aniversari de la seva fundació amb tota solemnitat. El pròxim divendres, dia 22, a les nou en punt de la nit se celebrará un grandíssim festival deportiu en el frontó Comitè, en el qual's distingits senyors socis de la mentada societat jugarán importants partits y guineies, baix les següents combinacions:

Primer partit: Rojos—Pin y Camals.

Blaus—Abail y Bauguillo.

Segon partit: Rojos—Arola y Garcia.

Blaus—Gomis y Torres.

Les guineies se jugarán per les següents parelles:

Senyors Virgili y Pandiagua, Durán y Fontanars, Coma y Camps (G.), Gibert y Badia y Siqués y Sentella.

Amenitzarán tan interessant espectacle deportiu la banda de música del Regiment d'Infanteria de Vergara, núm. 57.

Football

Segons ens diuen, el simplici club «Universari S. C.», sortirà demà en direcció a Madrid, ont haurà de lluitar contra'l «Madrid F. C.»

Aldí nit, fou obsequiat amb un banquet en el Beñin Bar, el que fins avui ha estat capítol del primer decaus del «Barcelona», senyor Rodríguez.

L'apal transcorregut en mitg de gran alegría.

Els senyors M. de Molins, Quevedozurria, Masferrer y Gampier, brindaren perque les seves prosperitats seguissin en les terres americanes.

Successos

ACCIDENT DEL TREBALL

Treballant en un taller de cadastre, don Josep Ginestà, posseïdor en el carrer de l'hort de la Bomba, núm. 6, el jove ferida amb una eina y tingué d'esser auxiliat en el dispensari de Santa Madrona.

ELS AUTOS

Al carrer de Casp, prop dels Jesuits, un auto atropellà a un home de 48 anys, veí de Sarrià, produint-li contusions de poca importància.

El conductor, creient que la desgracia era considerable, tingué un fort atac nerviós y hagué d'esser auxiliat al dispensari.

ATROPELLS

Ayats, indomètil, prová ahir matí, de roque als quars de la butxaca d'una dona que anava a pujar a un tren.

Advertdia l'acció, els circumstàncies delinqüents al lladre, l'han escamotat y entreguen a un municipal.

En el Dispensari del carrer de Sepúlveda, fou curat Josep Murió, de 10 anys, habitant en el carrer Ausias March, número 3, segon, primera, el qual fou atropellat per una tarina en el carrer de Pelai y presentava forta contusió a la regió toràxica y concció pulmonar de pronóstico reservat.

INFORMACIÓ DE BARCELONA

Sospeses les eleccions per la renovació de l'Arxibisbe en la Junta Local de Reformes Socials per R. D. d'aquesta data, l'Unió Gremial notifica a totes les associacions patronals a ella adherides, s'abstinguin de continuar les eleccions parcials anunciades, no ficant-hi oportunament quan desuán convocares altra vegada.

L'Associació Artística de Joieria y Platería per a solemnitzar la festivitat de Sant Eloi, celebrará'l dissabte, dia 30, en el Teatre Romea una esculda, funt, sorprenent com anys anteriors una suma de diversos objectes d'or y plata, donats de diferents joiers y platers d'aquesta capital, el guanyat destinat al benefici al sosteniment de les classes de dibuix y Montepio de la mateixa.

—Exposició Internacional de Barcelona. Ja'ner a abril 1913. Turó-Park. Secretaria, Rambla Catalunya, 60. Telèfon, 233.

En el Centre Excursionista de Catalunya, avui, divendres, a les 10 de la vetlla, el bon don Antoni Baranuen donarà lectura de la ressenya d'una excursió per la Vall de F. Camisell y Llars de Capella; treballs de les Companyies d'Electricitat en els propis llocs, será lustrada amb projeccions fotogràfiques.

Aquest acte sols se permetrà assistir-hi als senyors socis del mateix Centre.

—Un medicament que supera a les espèrances concebudes pels malalts de l'estómac y intestins encara que tinguin els seus mals trenta anys d'antiguitat, y que s'extendeix en saulfer ses promeses, es d'un positiu valor curatiu. Re

Informació telegràfica

Madrid 21, de 10 matí a 9 nit

Consell de Ministres a Palau

El Consell celebrat al Palau baix la presidència del rei ha sigut de bastanta durada. Segons els informes que'ns ha facilitat el que del govern, el seu discurs ha estat sobre la política exterior i interior.

Respecte a l'última s'ha extès en llargues consideracions sobre la guerra dels Balcans, resultant de pas els temes de la premissa d'extranjería i de les notícies que'l govern té de nostres embaixadors i representants diplomàtics en els països de la guerra.

En quant a la política interior s'ha referit el comte de Romanones a la situació parlamentària, expressant la gran importància que per al govern té l'elecció del senyor Moret, en la qual han intervingut no sols les oposicions, sinó tots els elements que constitueixen la majoria.

Ha parlat també el president davant del rei del debat que la premissa del senyor Moret ha original en el Senat, sobre'l projecte de llei de Mancomunitats i ha conformat, segons se parava textuals, lo que'l senyor Moret ha dit sobre la qüestió, reafirmant el seu propòsit d'abandonar la discussió de l'osament projecte tant prompte com les circumstàncies ho permetin.

Després del Consell el rei ha firmat el decret de Guerra i Justícia, i els ministres abans de sortir del Palau s'han reunit en el comitè de Romanones i els apol davant dels periodistes el succeïent canvi d'impressions.

Amb tot, ha aplegat que s'han ocupat amb deteniment del famós assumpte de la Costa de Tablada de Sevilla.

Mides de rigor al Congrés

Aquesta tarda, a les cinc, convocats pel senyor Moret, se reuniran en el Congrés tots els diputats que son directores de períodes, per a tractar de les mides restrictives que s'estan prenent amb l'objecte de que no ingressin a la Cambra més que's veritables periodistes.

Festes mores a Melilla

Melilla.—Amb molta de la Pasqua del molí, mores caracteritzades que resideixen a la plaça, se dirigiran a casa del Cacha, representant del Sultà, en les habitacions del qual s'habilita una mesquita dins la qual rearan.

Després se traslladaran als benys mores del Casino del Poligon, llet abduccions i sacrificis mores.

El Cacha convidat a dinar als concurrents. A la tarda, un comerciant indigne que habita en el Manilete qüestió amb un diner a varis amics, al qual assistiren alguns caputxos.

En els barris indígenes, durant tot el dia, hi ha un gran animació.

A Nador i Seb, on se troben destacades forces reials, s'han celebrat amb solennitat les festes de la Pasqua del molí, benintenció coronat Berenguer.

Un mocr promutiu un discurs recomanant als indígenes que continuïn treballant a favor d'Espanya.

Després del discurs se donaren viques al rei i al general Aldeve.

Se sacrificaren 22 moltons.

El coronel Berenguer posà en llibertat als presos.

El pròxim dissabte se celebrará a Seb una festa per a commemorar l'arregle de 2000 desenes de sang entre famílies indígenes, degut a gestions dels generals Aldeve i Jordana, secundats pels oficials que manen la línia de Benislar.

Destacament penal

El ministeri de Foment ha dictat una R. O. organitzant els treballs del primer destacament penal que començarà a funcionar el dia 15 d'abril vinent en el tros primer de la comarca del riu Aragó, per a afiançar l'aplanament de les obres del túnel internacional del Canfranc.

El senyor Pérez Crespo està procedint a l'elecció dels reclusos, per a les esmentades obres, que no basculen de 100.

A la construcció del barracó en què s'han d'allotjar, ha començat ja.

Aviat sortirà un enginyer que ha sigut designat ja pel ministeri de Foment, per a inspeccionar les obres.

Condecoració

Ha sigut agraiat amb la gran creu de Carlos III, el general Turque.

Protecció a la infància

Dirigida als governadors civils i als presidents de les Juntes provincials de Protecció a la Infància, ha publicat la «Gaceta» una R. O. circular del ministeri de la Governació, que conté les següents disposicions:

Primera. Ordenarà V. E. a totes les autoritats de la província del seu mandu que designin i entreguin als tribunals de justícia, a quants se dediquin a segrestar i robar criatures menors de 14 anys i a les que propaguen en aquest sentit, ofertes i fàcia en fabricacions, llaters i comerços a l'extranjer o en altre lloc d'Espanya, altitud del país de la residència.

Si's tractés d'agents estrangers, serán inmediatamente conduïts per dependents de la autoritat o per la guarda civil a la frontera, si la seva estada a Espanya fos perillosa.

Després del assassinat

Miserietes

S'assegurà que'l Govern no vol que hi hagi sessió neorològica en honor del senyor Canalejas, fundant-se en el precedent de que no n'hi hagué per als senyors Cánovas y Sagasta.

Se recorda, a propòsit d'això, que després de morts els esmentats senyors, no's reuniren les Corts fins que n'hi hagué de noves.

Es canalejas se mostrà disgustat per aquesta qüestió i diuen que no es compararia'l cas del senyor Canalejas amb els senyors Cánovas y Sagasta, perquè ara, als dies, s'han reunit les mateixes Corts que actuaven amb el Govern que'l senyor Canalejas presidia.

Ciuen que'l propòsit del Govern d'atrasar als precedents i evitar la celebració de la sessió, dona a entendre que aten a altres consideracions de diversa naturalesa, tal volta a evitar que parli nigi de la minoria canalejista.

Segons s'ha dit, el senyor Moret se proposa, quan se demani l'inscripció del nom del senyor Canalejas en el saló de sessions, que's promuncin un parol de discursos, dels quals un el pronunciarà'l propi senyor Moret.

La viuda don Canalejas

En lloc del títol de marquesa, serà de duquesa'l que's concedirà a la viuda del senyor Canalejas.

El carril dels Saragossa

Saragossa.—El president de la societat aragonesa de l'Unió Ferroviaria, Patrici Lu, ha sigut traslladat a l'estació d'Urdia, que s'edifica a l'aragonesa.

Això ha produït disgust entre'ls ferroviaris, que's proposen celebrar el dissabte una sessió extraordinària amb objecte d'exterminar la seva protesta per tal trasllat.

El servei militar

Avui ha firmat el rei, edicte dels decrets de que donà compte el comde de Romanones, un del ministeri de la Guerra, autoritzant al ministeri per presentar a les Corts un projecte de llei modificant els articles 84 y 86 y derogant el 187 de la llei de reclutament de 27 de febrer últim.

CONGRES

SESSIÓ DEL DIA 21

A les 3:20 obre la sessió el senyor Moret, amb escassa concurrència en escons y tribunes, y trobant-se en el banc blau els senyors comte de Romanones, Barroso y Villarosa.

S'aprova l'acta de l'anterior.

Se llegeix una comunicació del ministeri de la Guerra donant compte de que en son departament no hi ha bronze disponible per a castells.

El PRESIDENT diu que per aquesta ocasió no deuen donarse per notificats els diputats, però que no prenguin a mal que no s'accedeixi a les seves demandes d'aquest mena.

El senyor REIG lamenta això, ja que podrà ésser un inconvenient per elevar una esmena al senyor Canalejas.

El senyor MORET.—Per al senyor Canalejas no hi haurà bronze, però hi haurà diner.

Procs y preguntes.—El senyor SENANTE anuncia una interpellació al govern sobre l'assassinat del senyor Canalejas.

Recorda l'infame atentat i l'humil protesta de tot la nació contra l'execrable crim que arreballa la vida a un espanyol il·lustre.

Cru que les Cambres estan obligades a unir sa exoració a la del poble espanyol. Recorda les paraules del rei, de que havia jurat defensar la patria fins a vessar la darrera gota de la seva sang.

Parla de l'atentat contra'l senyor Canalejas, ja ademés de contra la seva persona, contra la més ennobrida significació del poder executiu i en darrer terme contra la societat entera.

No n'hi ha prou per a rendir tribut a la memoria del senyor Canalejas, amb les paraules de condol que han pronunciat aquí els senyors comte de Romanones, Garbí y Moret. Es precs que no s'oblidi el fet y que's tingui en compte els greus perills y conseqüències que per a la nació llatina aquell vil atentat.

Ja constarà la seva més enèrgica condemna d'aquest crim, encara que està separat per idees de la víctima.

Preganta quin judici té'l govern de les veritables causes que hagin pogut ocasionar l'assassinat del senyor Canalejas.

«S'han realitzat a la Cambra o fora d'ella actes o discursos que puguin haver influït en el crim?»

«Pensa'l govern adoptar les mides necessàries per prevenir la present aparició de la posuana indignació que'l crim implica?»

El comte de ROMANONES li contesta, dient que creu no hi haurà un sol espanyol que protestés contra aquest crim amb la mateixa energia y sinceritat amb la qual el senyor Senante.

S'extranya S. S. de que'l Congrés hagi guardat silenci davant de l'assassinat. Això diu que'l govern, d'acord amb el president, prepara una sessió solemne per a què's atribueix l'oportunitat, en la que's rendirà tribut a la memoria del senyor Canalejas. Però ara que això té de contingut amb les veritables causes que han obligat a la senyoria a explicar aquesta interpellació.

«Cru S. S. que es empresa oportuna discutir ara sobre les causes que poguessin influir en l'assassinat del senyor Canalejas?»

Aquesta mateixa impemència de la senyoria l'assumir per justificar la dilació de la neorològica.

Cambra les manifestacions fets abans en els matins.

No creu que sigui suficient la Degració vigent per a remeiar els mals presents.

El comte de ROMANONES reafirma, insistint, entre aplaudiments de la majoria y dels republicans, en lo que ha dit abans.

El senyor SENANTE torna a rectificar, entre interrupcions dels republicans y aplaudiments dels conservadors.

El senyor IGLESIAS (D. P.), després de alguna resistència de la presidencia, consum el segon torn en aquesta interpellació.

Diu que's considera reiterament aludat pel senyor Senante, encara que no hagi pronunciat el seu nom.

El senyor SENANTE.—Sí; he al·ludat a S. S. perquè considero com un inductor, no d'un fet concret, però sí de l'estat de coses actual.

El senyor IGLESIAS.—Tots estem en el dret de dir lo que'ns sembla. Tots hem sentit la mort del senyor Canalejas, però aquesta s'ha empetit a l'humiliar a mi de haver arribat el bras de l'assassinat.

Jo no vaig a donar explicacions al senyor Senante.

El senyor SENANTE.—Jo no demano explicacions. Faig imputacions.

El senyor IGLESIAS.—Havem dit que en el matí de la Granvia se va parlar de l'atentat i això no es veritat. Qu'evol conseqüència podrà tenir aquest miting menys aquesta.

El senyor SENANTE.—S. S. ha inviat a l'atentat personal en aquesta Cambra y si m'ho permet llegiré el Diari de Sessions.

El senyor IGLESIAS.—Anem a referirnos al fet concret, que hi vindrà lo demés.

Lo que passa aquí és que's vol fer d'un mort una arma política per a dictar mides represives.

Ja ho ha dit el senyor Senante: Si no hauria la llei, que's fàcia fora de la llei. Doncs precisament això és lo que justifica l'atentat personal.

La conseqüència de la campanya empresa per les dretes es amordassar la premsa y restringir la propaganda política de les esquerres.

Ses senyories ens volen fer a nosaltres antipatis al país, perquè somen ambicions del poder.

Ja ho ha advertit aquestes dies l'opinió. S'ha pensat més en el poder que en el mort. Ningú té dret a afirmar que jo he preganat l'atentat contra'l senyor Canalejas, perquè sempre he sigut enemic de la propaganda pel fet.

Quin dret teniu vosaltres, els conservadors, a denunciar alme a un socialista, a un home d'idees avançades com lo, quant a aquesta dies hauríem aquliat al poble contra mi? (Protestes dels conservadors.)

Jo vos dic que no seguiri per aquest camí, per ésser molt perillós.

Acaba dient que aquestes dies Madrid li semblava una casa de boigs, per l'actiu de les dretes. (Murmurs; be en els republicans.)

El senyor SALABERRY, després d'advertir per la presidencia para que no particulari y s'expressi amb mesura, consum el tercer torn de l'interpellació.

Diu que fora d'aquí, el fet de no parlar el dia de l'atentat s'ha interpretat com a por. Els juristes no tenim por. Si no vaig parlar fora per respecte a les indicacions de la presidencia.

Manifesta que seria ofensiu dubtar de les paraules del senyor Iglesias al dir que ell no ha presat l'atentat contra'l senyor Canalejas. Però, condemna S. S. d'una manera l'atentat contra tots els homes polítics?

Aquí s'han sentit principis generals. S'ha dit que'l govern del senyor Canalejas era més reaccionari que'l del senyor Maura. El senyor Canalejas ha sigut assassinat, i quin conseqüència tindrà això?

Tem que la mort del senyor Canalejas no sigui la única que s'hagi de sentir.

El senyor AZCARATE intervé. Diu que tots els partits han exorat el crim.

Nosaltres—dij sempre combatim la propaganda pel fet.

Elogia un article del senyor Castrovieja publicat en «El País» i titulat «Per què y para què se ha matat al senyor Canalejas».

Diu que la mort no té justificació.

Parla de l'origen de l'anarquisme y diu que hi ha que s'han avarat als anarquistes.

Elogia el discurs del comte de Romanones al dir que amb les lleis actuals n'hi ha prou.

Al senyor Senante que en les lleis vigents també hi ha mides per impedir la propaganda dels atentats.

El senyor VINCENTI defensa l'Escola del Hogar.

Se sopen la discussió.

La Cambra se reuneix en sessió secreta per a la discussió dels suplicators.

Després se reuneix a sessió pública, se senyala l'orde del dia para demà y s'ajouca la sessió.

SENAT

SESSIÓ DEL DIA 21

Sobre la sessió a tres quarts de quatre, president el senyor López Muñoz.

Poca animació a la Cambra.

En el banc blau els ministres de la Guerra y Gracia y Justicia.

Aprova l'acta, el ministeri de la GUERRA llegeix un projecte de llei modificant els articles 84 y 86 y derogant el 187 de la llei de reclutament y reemplés del 187 de la llei de reclutament y reemplés.

Reafirma a la talla dels minyons, y un altre coent a l'ajustament de Centa un edifici.

El ministeri de MARINA puja, després a la tribuna y llegeix un projecte de llei resultant el roir als contranistes, condestables y premitans de l'armada.

Llegeix també altre projecte de llei derogant l'article segon de la llei de 12 de juny de 1909 referent a les amortitzacions dels ossos de l'armada en l'escala de terra y altres referent als drets de les viudes a que la menció el primer article del projecte.

El senyor MUÑOZ DEL CASTILLO sollicita que quan se porti a la Cambra els pressupostos de Foment y Instrucció pública se doni temps als senadors para que's establi depuamant.

El senyor POLO y PEYROLON formula un precs d'interés.

El senyor TARRÉS TABOADA demana al ministeri de la Governació que influïri para que l'aralde de la Corona retiri la dimissió que's presentada y prega que en cas contrari sigui nomenat aralde.

S'entra en l'orde del dia y s'aprova en votació definitiva'l projecte de llei declarant com serveis prestats en campanya els de la aviació militar.

S'aprova una proposició de llei del senyor Sánchez de la Rosa declarant monument nacional el convent de Sant Benito d'Alcántara (Cièrcer).

El senyor SANJUAN apota una proposició de llei sobre les quotes contributives en relació amb l'avens censal.

Se dona lectura al dictamen referent al pressupost de liquidació.

Se senyala l'orde del dia para demà y s'ajouca la sessió.

Impressions del Congrés

Parla Romanones

Han sigut molt elogiat els discursos que pronunciat en el Congrés aquesta tarda els senyors Dato y Azcarate amb motiu de l'interpellació del senyor Senante.

El comte de Romanones al acabar el debat de l'interpellació se dirigí al despatx dels ministres en la Cambra y rebé felicitacions de diputats y periodistes, per les declaracions que havia fet en el saló de sessions.

Digué'l queda del Govern: Estio molt satisfet del resultat del debat, puig han desaparegut els movils negres que s'acovaven en l'horitzó polític sense arribar a esclatar els trons.

Tots han degut reconèixer que he mantingut amb les meves paraules el criteri del Govern.

El senyor Dato ha prestat un gran servei a son país, que s'haurà convenut una vegada més de la necessitat del règim parlamentari.

La discussió ha posat en evidència que després de contrastar-se totes les opinions no hi ha necessitat de noves lleis coercitives.

Arta, més tranquil, pu dedicarme a l'estudi dels assumptes pendents.

Manifesta després el comte de Romanones que'l diluns pròxim anirà al Senat a primera hora de la tarda para llegir el projecte de llei sobre enguait dels vins.

Reunió que fracassa

Acudit a la convocatòria del senyor Moret se presentaren en el Congrés els diputats que son directores de períodes, para tractar de la manera de que's sotament entrin en la Cambra els veritables periodistes.

Sembla que'l president del Congrés disposa que's directors citats s'entenguen amb el secretari primer de la Cambra.

Els periodistes estimant això com una desatenció no volgueren reunir-se, y per tant fracassà'l propòsit del senyor Moret.

modificant alguns articles de la llei de reclutament, diu així:

Art. primer. L'aparat segon de l'article 84 de la vigent Llei de reclutament y reemplés de l'exercit, quedarà així redactat:

«Els que no arribin al número absolut mínim de la talla o de la capacitat toràxica fixada en la classe segona de dit quadre son fixats en la classe quarta de dit quadre o en les d'apreciació parcial que determinin'l reglament.»

Art. tercer. Les modificacions aquestes se tindran en compte para la revisió successiva dels mossos de l'aparat reemplés en els temporaments dels contingents y en els reconeixements dels delatats i abans d'esser destinats als ossos.

Art. quart. Qu'era derogat l'article 187 de la vigent Llei de reclutament.

Informació de l'extranger

Vaga

París.—El Creusot.—S'han declarat en vaga els obrers en arregals de la remoció de terra als tallers de la casa Schneider, protestant de que l'empresa admet massa obrers espanyols y italians.

Condempna

París.—Comu l'ique de Aix (Provença) que la sala de lo criminal ha condemnat a un any de presó al cotser Meyer que pel més d'abril darrer va matar a Casablanca a un cotser anomenat Sánchez.

El tribunal ha aplegat l'atenuant de provocació.

Explosió al Japó

Tokio.—Ha fet explosió a a caldera del creuer «Nashib», resultant 20 morts.

Lo dels Balkans

El consell Prochaska

Belgrade.—El consell militar serbi han autorizat als funcionaris austro-hongaresos d'Alapye y Prizrend para dirigit la qüestió del consell austriac M. Prochaska.

Nova desfeta del turcs

Belgrade.—El general Putnik comunica que'l combats entorn de Monastir han durat quatre dies.

Ahí, després d'un violent combat, els turcs, batuts en tota la línia, varen fugir desordenadament, abandonant en el desastre tot un tren d'equipatge.

Els serbis varen apoderarse de bolí considerable.

Exit turc?

Londres.—El «Daily Chronicle», descript de la batalla de Tchataldja, en una edició especial, diu que la fortuna sembla haverse girat a favor dels turcs. Els búlgars no poden mantenir-se en les posicions conquerides a costa d'enormes sacrificis, no havent obtingut cap resultat en els atacs contra'l fort d'Hademkey y havent tingut de retirar-se amb la grossa artilleria sola'l bombeig dels turcs, que's causaren grans pèrdues.

Confirmació

Belgrade.—Els turcs s'ha batut en retirada a Monastir, després de contraatacs desesperats, havent tingut 20.000 baixes, entre morts y ferits. Les pèrdues dels serbis son, igualment, considerables.

La suspensió d'hostilitats

Constantinoble, 20.—Avui no s'ha lliurat cap combat a les línies de Tchataldja.

A la línia de Tchataldja

El correspost a Constantinoble d'un periòdic francès transmet d'aquesta mocr ses impressions prop de lo que ocorreix en les línies de Tchataldja.

«El vent del Sud est ens portava l'eco del canó.

Se combatia a Tchataldja y para presenciar l'acció vaig sortir de Pera en un automòbil.

Vaig passar per Hadem-Keny y després per Bolhadem-Keny.

L'infanteria búlgara havia intentat torar, de nit y per sorpresa, el pas de Kara-Su, al llarg de la via férria.

Quana vaig arribar, havia sigut rebutjada. Però continuava'l foc d'artilleria entre les búlgars y els canons dels forts o toronats.

Havia uns dotze bateries búlgars en la part del davant compromesa entre'l fort de Hademkey y el de Gjur-Bajir.

Construïdes y armades durant la nit, en el fons de la vall, no estaven amagades y se les veia molt bé.

El poc allunyament de les línies turques demostrava que'sotament disposaven de canons de campanya.

Les obres turques y els reduïts intermedis están armats amb peses de gros calibre.

Ademés, per nota de les bateries, en les pendents que pertien fins al Kara-Su, hi ha diversos pisos de trinxeres, guals per infanteria.

Tot aquest conjunt, Banquejat per l'artilleria del canó, tancat en el Buluk-Chikmet, es inconcebiblement fort.

Molts soldats s'armaven fins a la via para morir.

Formen verdaders montons, sont els moribunds, sense forces para alinear-se, se banyen amb els morts.

La població y el port seen ocupat immediatament.

Les tropes serbi-montenegrines donaven en russies viques en honor del rei Nicolau y de Pave de Serbia.

Lo del consell austriac

Segons informes de Belgrade, no es cert que el consell d'Austria en Prizrend, hagi sigut assassinat.

Lo correugat, es que quan entraren els serbis en dita població, l'esmentat consell amparat a una albanesos que's refugiaren en el consell.

Els albanesos dispararen sobre les tropes serbies, y aleshores aquestes varen entrar al consell que s'havien violat les lleis de neutralitat y d'asil.

L'embaxador d'Austria Hongria a Belgrade de formadit davant el Govern serbi una reclamació, en termes molt enèrgics, sobre la conducció observada per les autoritats militars serbis amb els consuls austro-hongaresos.

